
Evropský čtenář chce jasná tvrzení a důkazy

Evropský čtenář chce jasná tvrzení a důkazy

Čím se liší odborná produkce vznikající v Česku a ve zbytku Evropy? Podle profesora [Jana Klápště](#), ředitele Ústavu pro archeologii Filozofické fakulty UK, mají české publikace v každé druhé větě „asi“ a „možná“. „Snaha vstoupit do celoevropského dialogu se pojí s potřebou formulovat jinak. Texty nesnesou pochyby,“ říká profesor Klápště.

V poslední době vás časově vytěžovala příprava devátého svazku sborníku z mezinárodní konference *Ruralia*. Čím je sborník významný?

Publikace se věnuje hierarchii ve středověkém venkovském prostředí. Sborník *Ruralia* je v našem oboru jedním z mála evropských projektů: obsahuje na čtyřicet příspěvků z různých zemí, od Irska po Rusko, od Norska po Španělsko. Publikaci jsme připravili na Filozofické fakultě UK spolu s Centrem mediévistických studií; jde o čtvrtý sborník v této spolupráci.

Jak často takový sborník sestavujete?

Sborník vychází po dvou letech, neboť tak často se koná i související konference. Ambicí, kterou se naštěstí docela daří plnit, je zvát ke tvorbě sborníku mladé lidi. Hrozí totiž, že skončíme u kulatého stolu, kde si povídají stále titíž účastníci, a to by po čase začala být velká nuda.

Proč připravujete *Ruralia* zrovna u nás?

Po roce 1989 k nám v Evropě chovali velké sympatie. Díky úspěšné první konferenci v Praze tady tradice zakořenila. Proto kolegové směřovali konání jubilejního desátého setkání také sem. Bylo to velmi vstřícné, ale nesehnali bychom na to peníze, takže jsme navrhli konferenci na Slovensku s exkurzí částečně i na Moravu. Otázka česko-slovenských vztahů zprostředkovala některým velký zážitek – poznání, že mezi námi nepanuje sebemenší nevraživost, například.

Na čem teď pracujete vy osobně?

Před lety mi jeden z anglických kolegů navrhl, abych dal dohromady knížku o středověké archeologii u nás. Tu připraví k vydání v Británii, a bude tedy odpovídat britským nárokům. Mám hotové tak čtyři pětiny a dokončení se blíží.

Hlavní problém tkví vždy v tom, že věci z naší produkce bývají psány jinak než ve zbytku Evropy. Snaha vstoupit do celoevropského dialogu se pojí s potřebou formulovat jinak. Texty nesnesou pochyby, náš mírně ironický přístup, neurčité formulace – proč máte v každé druhé větě „asi“, „možná“? Buď to víte, nebo jděte do háje. Zároveň má-li mít vaše práce přesah, potřebuje zahraničního nakladatele.

Stránky Ústavu pro archeologii nicméně odkazy do zahraničí překypují – vyzdvihnul byste některou formu spolupráce obzvláště?

Rozvíjíme projekt webové stránky [Ruralia](#), kam se postupně daří zvát autory, kteří nám poskytnou své jinde publikované texty. Celé to počínání získává živé zázemí, autoři si budují důvěru a snad rádi dodávají další texty.

Jak se v posledních letech vyvíjí počet zájemců o studium archeologie?

Zájemců v České republice se hlásí celé zástupy. Snižuje se ovšem kvalita, ochota studentů zabývat se problémy více do hloubky, mořit se s nimi. Tento náрек nezaznívá jen odsud z Celetné 20, podobné nesnáze řeší katedry po celé Evropě, a nejspíš nejen ty archeologické.

Nápadně se to projevuje u výrazné skupiny studentů, kterou nezajímá výsledek zkoušky. Nabídnete-li jim trojku, ani nepokrčí rameny a berou. Dravost a soutěživost se vytrácí, ale podle mě by studenti měli přicházet jako partneři, se snahou aktivně se podílet na nějakém počínání...

V jakém rozsahu nyní probíhají terénní výzkumy? Je to stále důležitá součást studia?

Rozhoduje kvalita. Archeologie je pro leckoho přitažlivá a pro všechny zrádná proto, že získávání primárních dat se nevyhnutelně pojí s interpretací. Jakmile se s tím lidé soustavně neobeznamují, vzniká problém. Naštěstí se nám to daří prolomit, fungují zde různé projekty, máme základnu terénního výzkumu v Mělníce. Když tohle běží, je to radost, na úspěšné a oborem zaujaté doktory a doktorandy se prostě nabalují další.

Prof. PhDr. Jan Klápště, CSc., se v letech 1972–1984 účastnil archeologického výzkumu města Mostu a krajiny v jeho okolí. Od roku 1971 pracoval v Archeologickém ústavu AV ČR, od roku 2001 působí na Filozofické fakultě UK. Věnuje se především otázkám transformace českých zemí ve 13. století. Výzkumy v severočeské oblasti shrnul v monografii *Paměť krajiny středověkého Mostecka* (Most, 1994) a v monografii *Archeologie středověkého domu v Mostě /čp. 226/* (Praha – Most, 2002). Středověkou transformací se zabývají knihy *Proměna českých zemí ve středověku* (NLN, Praha, 2005, 2012) a *The Czech Lands in Medieval Transformation* (Brill, Leiden – Boston, 2012). Prof. Klápště editoval či spolueditoval řadu publikací, z nejnovějších např. M. Carver – J. Klápště (eds.), *The Archaeology of Medieval Europe* (vol. 2; Aarhus, 2011).